

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 10.07.1960, sp. zn. 4 Tz 25/60, ECLI:CZ:NS:1960:4.TZ.25.1960.1

Číslo: 7/1961

Právní věta: Okolností, z níž nutno usuzovat, že při škodě menší než 500 Kčs byl spáchán trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, může být i recidiva, pokud zvyšuje nebezpečnost činu a pachatele pro společnost do té míry, že nelze mít zato, že byl spáchán čin menšího významu a že se tedy jedná jen o přestupek, resp. kárné provinění. K tomu nestačí jakékoliv předchozí odsouzení pachatele, zejména ani skutečnost, že byl již odsouzen pro rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví menšího významu.

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 10.07.1960

Spisová značka: 4 Tz 25/60

Číslo rozhodnutí: 7

Číslo sešitu: 1-2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Čin menšího významu, Nápravné opatření, Odpovědnost kárná, Okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, Přestupky, Recidiva, Rozkrádání majetku v socialistickém řízení, Škoda, Trest

Předpisy: 86/1950 Sb. § 245 88/1950 Sb. § 35a

§ 144 102/1953 Sb. § 14

§ 16

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obžalovaný v říjnu 1958 v Křeptově spolu s K. odcizil z majetku oddělení státního statku Křížanově asi 6 q brambor, které odvezl nákladním autem domů K., čímž vznikla na majetku uvedeného oddělení státního statku škoda 372 Kčs.

Lidový soud ve Velkém Meziříčí uznal obžalovaného vinným přestupkem rozkrádání a poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 35a tr. zák. spr. a uložil mu trest pokuty v částce 1500 Kčs a pro případ nedobytnosti pokuty náhradní trest odnětí svobody na dva měsíce a vyslovil povinnost nahradit státnímu statku v Křížanově škodu v částce 372 Kčs rukou společnou a nerozdílnou.

Krajský soud v Jihlavě k odvolání okresního prokurátora ve Velkém Meziříčí zrušil rozsudek lidového soudu ohledně obžalovaného v celém rozsahu a uznal jej pro uvedený skutek vinným trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 245 odst. 1 písm. a) tr. zák., za což mu uložil nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání šesti měsíců.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu rozsudek krajského soudu ohledně obžalovaného zrušil a uznal ho vinným přestupkem rozkrádání a poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 35a tr. zák. spr. a odsoudil ho podle § 35a tr. zák. spr., § 14 odst. 1 a § 16 zák. č. 102/1953 Sb. k trestu nápravného opatření v trvání 6 měsíců s tím, že jedna pětina z odměny náležející obžalovanému za práci propadá státu.

Změnu zaměstnání nenařídil.

Z odůvodnění:

Rozhodnutí krajského soudu, pokud jím byla převzata skutková zjištění lidového soudu, nelze ničeho vytknout. Tato skutková zjištění mají dostatečnou oporu ve výsledcích vykonaného dokazování. Přesto, že obžalovaný popřel čin za vinu mu kladený a hájil se tím, že nevěděl, že brambory, které odvezl pro K., byly odcizeny, ježto mu K. tvrdil, že se jedná o naturální dávky, na něž měl jako zaměstnanec státního statku nárok, ob stojí plně závěr lidového soudu, že obžalovaný brambory spolu s K. odcizil. Lidový soud právem totiž dospěl k tomuto závěru ze skutečnosti doznané samotným obžalovaným ve shodě s výpovědí K., že K. neříkal obžalovanému, kolik brambor má pro něho ponechat v autu po složení ostatních brambor přivezených obžalovaným na skládku do Křeptova. Obžalovaný sám tedy rozhodl o množství brambor, které v autu ponechal. Nelze proto – jak logicky správně dovodil lidový soud – dospět k závěru, že K. říkal obžalovanému, aby mu v autu ponechal brambory jako deputát, což by bylo předpokládalo, že mu uvedl, kolik tento deputát na bramborách činí a kolik jich tudíž má obžalovaný v autu ponechat a K. přivézt. Pokud K. sám přiznává, že obžalovanému říkal, že brambory byly odcizeny, že mu to však svěřil až když mu obalovaný brambory dovezl, je tato výpověď nepřesvědčivá, lze naopak důvodně usuzovat na to, že K. sdělil obžalovanému již před činem, že odcizí brambory, aby se podle toho mohl jak K., tak i obžalovaný zachovat.

Nelze však souhlasit s názorem krajského soudu, že se obžalovaný uvedeným odcizením brambor v hodnotě necelých 400 Kčs dopustil trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 245 odst. 1 písm. a) tr. zák., a ne přestupku podle § 35a tr. zák. spr. jen proto, že v roce 1956 byl odsouzen rovněž za rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 245 odst. 1 písm. a) tr. zák. k trestu nápravného opatření na dva měsíce srážkou 10z odměny za práci. Krajský soud nezkoumal ze spisu týkajícího se předchozího odsouzení obžalovaného, o němž se ve svém rozsudku zmiňuje, tj. ze spisu lidového soudu ve Velkém Meziříčí sp. zn. T 30/56, povahu činu, který soud tehdy posoudil jako trestný čin rozkrádání majetku národního. Z tohoto spisu, jímž Nejvyšší soud provedl v souzené věci důkaz, by byl krajský soud zjistil, že obžalovaný byl rozsudkem lidového soudu ve Velkém Meziříčí ze dne 29. 2. 1956 odsouzen, protože dne 30. 12. 1955 spolu s L. a J. odcizili z majetku okresního stavebního podniku ve Velkém Meziříčí 6 pytlů cementu, přičemž obžalovaný jako řidič nákladního auta cement pouze odvezl, aniž z toho měl nějaký prospěch. Podle zápisu sepsaného ve zmíněném stavebním podniku se jednalo o 3,5 q cementu v ceně po 19,70 Kčs, tedy o majetek v celkové ceně 67,55 Kčs (v maloobchodní ceně 210 Kčs). Kdyby byl čin ten býval posuzován za účinnosti novely k trestnímu zákonu a k trestnímu zákonu správnímu, byl by musil být posouzen jako přestupek podle § 35a tr. zák. spr., neboť šlo o čin malého významu spáchaný za okolností, které nijak nezvyšovaly jeho nebezpečnost pro společnost. Posouzení skutečnosti, že obžalovaný již byl trestán za stejný trestný čin, aniž krajský soud blíže uvážil povahu tohoto činu, znamená mechanický přístup k otázce recidivy.

O trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví jde při způsobené nebo zamýšlené škodě menší než 500 Kčs tenkrát, když ze způsobu provedení činu, nebo jeho následků, míry zavinění nebo osoby pachatele, či okolností přitěžujících vyplývá, že nejde o čin menšího významu (směrnice Nejvyššího soudu uveřejněná pod č. 51/57 sb. rozh. tr.).

Okolností, z níž nutno usuzovat, že byl při škodě menší než 500 Kčs spáchan trestný čin rozkrádání

majetku v socialistickém vlastnictví, může být i recidiva, pokud ovšem zvyšuje nebezpečnost činu a pachatele pro společnost do té míry, že nelze mít za to, že byl spáchán čin menšího významu a že se tedy jedná jen o přestupek, resp. kárné provinění. K tomu však nestačí jakékoliv předchozí odsouzení pachatele, zejména ani skutečnost, že byl již odsouzen pro rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví menšího významu, jako je tomu v souzeném případě. Takové předchozí odsouzení za trestný čin či přestupek menšího významu je ovšem okolností, k níž nutno přihlížet při uložení trestu v rámci trestní sazby uvedené v ustanovení § 35a tr. zák. spr. a je popřípadě důvodem k uložení přísnějšího trestu v rámci této trestní sazby. To v souzeném případě platí tím spíše ohledně odsouzení obžalovaného v roce 1952 za přestupek podle § 144 tr. zák. spr., za který mu ONV ve Velkém Meziříčí uložil 200 Kčs pokuty event. jeden den odnětí svobody.

Při hodnocení závažnosti skutku obžalovaného, který krajský soud posoudil v napadeném rozsudku jako trestný čin, nelze přehlížet ani že obžalovaný byl k činu sveden spoluobžalovaným K. a že škoda jím způsobená byla podle potvrzení státního statku v Křižanově z 19. 2. 1959 před rozhodnutím krajského jako odvolacího soudu zcela nahrazena, což snižuje nebezpečnost trestného činu pro společnost.

Pokud krajský soud odůvodnil právní posouzení skutku obžalovaného jako trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví též tím, že obžalovaný pochází z rodiny výrobce nábytku, který zaměstnával řadu dělníků, a že je proto svým jednáním a myšlením spjat s vrstvou maloburžoazie, z níž pochází, jak o tom svědčí jeho předchozí odsouzení a vyplývající z toho záporný poměr k socialistickému vlastnictví, jde i v tomto směru o mechanické posouzení třídního a zejména osobního profilu obžalovaného a jeho osoby. Podle zprávy OOMV-VB o pověsti obžalovaného, zaměstnával otec obžalovaného ve své truhlářské živnosti 8 dělníků. Obžalovaný sám však nebyl nikdy činný jako soukromý podnikatel, který by byl vykořisťoval cizí pracovní síly. Po vychození školy v roce 1943 se vyučil u svého otce truhlářem a pracoval pak v otcově živnosti asi do roku 1950 (tedy do 25 roku svého věku) kdy byla otcova živnost začleněna do národního podniku UP závodů, kde rovněž obžalovaný pracoval jako dělník do r. 1952, od kdy je zaměstnán jako řidič nákladního auta v národním podniku ZAZ. Podle zprávy tohoto závodu pracuje odpovědně a velmi svědomitě, vozidlo mu svěřené má ve vzorném pořádku. Rovněž při vykládání a nakládání vagónů je vzorným pracovníkem ochotným pracovat kdykoli, je-li toho třeba, ať již ve dne nebo v noci. Byl proto za práci několikrát odměněn. Poměr k práci, zejména pak vzorná péče o svěřené mu auto, je v rozporu s tím, co o poměru obžalovaného uvádí bez zřetele ke konkrétním okolnostem krajský soud jen z toho, že obžalovaný byl jednou trestán pro rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví menšího významu a proto, že jeho otec byl soukromým podnikatelem.

Uložení krátkodobého trestu odnětí svobody u obžalovaného za tohoto stavu nebylo na místě. Vzhledem ke zprávě o pověsti a jeho vysoké pracovní morálce nelze mu upřít závažnou polehčující okolnost řádného života pracujícího člověka, byť i byl zmíněným již způsobem dříve trestán.

Předchozí odsouzení obžalovaného, i když nemůže být – jak bylo uvedeno – v souzeném případě důvodem k posouzení jeho skutku jako trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, nutno však zvážit v rámci trestní sazby v ustanovení § 35a tr. zák. spr. uvedené, ovšem se zřetelem k požadavku, aby uložený trest splnil náležitě výchovný účel na obžalovaného.

Nejvyšší soud, maje pro to dostatečný podklad ve výsledcích provedeného řízení, dospěl k závěru, že trestem, který bude s to splnit nejprůměrnějším způsobem zmíněný účel trestu na obžalovaného a tím i výchovně působit na ostatní pracující, je trest nápravného opatření při horní hranici zákonné trestní sazby (§ 35a tr. zák. spr. a § 14 odst. 2 zák. č. 102/1953 Sb.) s přiměřenou srážkou z odměny, kterou obžalovaný dostává za práci. Přitom Nejvyšší soud má za to, že povaha práce, kterou obžalovaný ve svém zaměstnání jako řidič nákladního auta vykonává, nevyžaduje změny zaměstnání.